

หัวข้อวิจัย โครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเสริมสร้างศักยภาพทางการแข่งขัน

ในการประกอบการวิสาหกิจชุมชน

ชื่อผู้วิจัย นางชิตวรา บรรจงปรุ และคณะ

หน่วยงาน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

ปีที่ทำการวิจัยเสร็จเรียบร้อย 2558

บทคัดย่อ

โครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมการเสริมสร้างศักยภาพทางการแข่งขันในการประกอบการวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนครราชสีมา ดำเนินงานภายใต้แผนงานวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมการจัดการความรู้ระบบการบริหารจัดการงานวิจัยเพื่อการวิจัยและพัฒนาเชิงพื้นที่ที่ยั่งยืนจากการขับเคลื่อนเชิงบูรณาการภารกิจการวิจัยและบริการวิชาการแก่ท้องถิ่นมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา : กรณีศึกษาการวิจัยและพัฒนาวิสาหกิจชุมชนจังหวัดนครราชสีมา ด้วยระเบียบวิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเป็นหลัก โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาบริบททางการบริหารจัดการธุรกิจ ศึกษาและเสริมสร้างศักยภาพทางการแข่งขันในการประกอบการวิสาหกิจชุมชน จำนวน 32 กลุ่ม ใน 16 อำเภอของจังหวัดนครราชสีมา แบบมีส่วนร่วมของภาคีพัฒนาที่เกี่ยวข้อง และเพื่อบูรณาการการวิจัยการพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนร่วมกับโครงการวิจัยและแผนงานวิจัยในการดำเนินงานวิจัยและพัฒนาวิสาหกิจชุมชนและการพัฒนาการขับเคลื่อนภารกิจแบบบูรณาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา มีประชากรเป้าหมาย คือ กลุ่มบุคลากรที่มีส่วนร่วมกับการดำเนินการวิจัยและปฏิบัติการในวาระกิจกรรมต่าง ๆ จากหลายภาคส่วน เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจากกิจกรรมการปฏิบัติการวิจัยร่วมกัน แลข้อมูลเชิงปริมาณประเมินความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายและความเหมาะสมของระบบบริหารจัดการงานวิจัย ผลการวิจัยพบว่าวิสาหกิจชุมชนจัดเป็นกลุ่มตามผลิตภัณฑ์ของวิสาหกิจชุมชนมีลักษณะเด่นในด้านศักยภาพด้านผู้นำ การวางแผน การจัดระบบโครงสร้าง การประสานงานและร่วมเครือข่าย การจัดสรรประโยชน์ตอบแทนที่เหมาะสมแก่สมาชิก มีปัญหาศักยภาพการบริหารจัดการด้านการผลิตในส่วนของการสร้างมาตรฐาน การจัดการวัตถุดิบและกำลังการผลิตที่เหมาะสมด้านการตลาดในส่วนของการออกแบบผลิตภัณฑ์ ฉลาก ตรา บรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสมกับวิสาหกิจชุมชน การขยายตลาดและเพิ่มช่องทางการจำหน่าย แนวทางการพึ่งตนเองที่สำคัญ คือ การพึ่งพาตนเองโดยตรงในเรื่องการแสวงหาความรู้ พันธมิตร เครือข่ายในหนุนเสริมการประกอบการ การ

พัฒนาระบบบริหารจัดการภายในและพึ่งตนเองในด้านการลงทุน ภาพรวมมีจุดแข็งในด้านการเป็นผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญา มีเอกลักษณ์เฉพาะ ใช้ทรัพยากรในชุมชนเป็นหลัก และมีผู้นำที่มีศักยภาพในการประกอบการธุรกิจ มีจุดอ่อนสำคัญ คือ มาตรฐานของสินค้ายังไม่แน่นอน การผลิตไม่มีประสิทธิภาพ คุ่มค่าในเชิงธุรกิจ และการขาดความรู้ในการประกอบการ ปัจจัยภายนอกที่หนุนเสริมที่สำคัญ คือ การส่งเสริมจากส่วนราชการต่าง ๆ โดยเฉพาะกับกลุ่มที่มีความเข้มแข็ง และความต้องการของตลาด จากกระแสการส่งเสริมสินค้าชุมชนมีเพิ่มขึ้น ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคที่สำคัญ คือ ภาวะเศรษฐกิจที่ทำให้ผู้ซื้อมีอำนาจซื้อลดลง มีการแข่งขันกันทั้งวิสาหกิจชุมชนด้วยกันเองและผู้ประกอบการเอกชนในระดับ นำไปสู่การจัดทำแผนพัฒนาธุรกิจ ทดลองปฏิบัติการ การเข้าร่วมเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนเพื่อการเรียนรู้จังหวัดนครราชสีมา เกิดผลการพัฒนาทั้งวิสาหกิจชุมชน กรรมการ และสมาชิก มีแผนธุรกิจประจำกลุ่มไว้ใช้ในการแนะนำและขอความสนับสนุนกลุ่ม หนุนเสริมการจัดการความรู้จากการปฏิบัติการวิจัย เป็นส่วนหนึ่งของการจัดการความรู้ของทั้งระบบ ผลที่ได้จะใช้ประโยชน์ทันทีในการดำเนินการวิจัย และใช้เป็นเครื่องมือการสรุปทเรียนที่ต้องใช้ในการสรุปผลการวิจัย แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าได้มีการบูรณาการระหว่างกันของโครงการวิจัยย่อยด้วยกันและแผนงานวิจัยที่ครอบคลุมทุกวัตถุประสงค์ของทุกโครงการวิจัยย่อย จึงได้ความรู้ในระดับโครงการวิจัยในประเด็นการมีส่วนร่วมในการบูรณาการที่นำการวิจัยมาเป็นกลไกหลักสำหรับการพัฒนาพื้นที่ ที่มีการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนเป็นประเด็นหลัก เป็นความรู้ที่เกิดจากการปฏิบัติเสริมเพิ่มจากการทำงานวิจัยที่ตอบสนองวัตถุประสงค์ภายใน จึงเกิดเป็นทักษะและความรู้ที่ได้เรียนรู้ในการประสานงาน การสร้างความสมดุลของการให้และรับ แบ่งปัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการทำข้อมูลการวิจัยและการบรรลุผลร่วมกัน เติมเต็มกัน จากการมีวิสัยทัศน์ร่วมของการเป็นองค์ประกอบของแผนงานวิจัย ให้เกิดเป็นบทเรียนความรู้ในการบริหารจัดการงานวิจัยได้ด้วย ข้อเสนอแนะการใช้ประโยชน์จากงานวิจัย การสร้างความเข้มแข็งให้วิสาหกิจชุมชนพึ่งตนเองได้ โดยภาครัฐจะต้องเป็นผู้เข้ามามีส่วนร่วมลงทุนในทรัพยากรในการสร้างพื้นฐานความรู้และทักษะ ประกอบกับการสนับสนุนให้มีปัจจัยพื้นฐานทางการแข่งขันเชิงธุรกิจที่เหมาะสม นำการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการและการประกอบการของวิสาหกิจชุมชน ส่งเสริมให้เกิดเครือข่าย มีการเข้าร่วมเครือข่ายของวิสาหกิจชุมชนอย่างหลากหลาย แผนธุรกิจวิสาหกิจชุมชนที่เกิดจากการมีส่วนร่วม มีความเป็นมาตรฐานและติดตามกำกับผลได้จากแผนธุรกิจ จึงจะทำให้บรรลุผลการส่งเสริม และควรมีการนำแบบแผนการวิจัยของแผนงานวิจัยนี้ไปขยายผลในการออกแบบระบบบริหารจัดการงานวิจัยแบบบูรณาการในพื้นที่ ที่ต้องมีหน่วยกลางประสานที่มีความพร้อมทั้งอำนาจ หน้าที่และทรัพยากรในการบริหารจัดการที่เหมาะสม และสรุปเป็นความรู้เพื่อขยายผลสำหรับการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนทั้งระบบต่อไป